

Ni težavno ugotoviti, da je vsa ta leta naraščala proizvodnja z večjim odstotkom kakor število zaposlenih, ta razlika pa je posebno velika letos. To pa pomeni, da je v povprečju en delavec proizvajal več, da je torej porasla delovna storilnost. Res so na to letos vplivali tudi posebni pogoji, ki niso odvisni od prizadevanj samih delovnih kolektivov (večje izkoriščanje zmogljivosti zaradi boljše založenosti z materialom, ki je bil delno nabavljen iz uvoza), toda prav tako boljša delovna organizacija, uspešnejše nagrajevanje in podobno.

Delovno storilnost posebej naglašamo prav zato, ker je glavni pogoj za povečanje osebne potrošnje. To bomo najlažje razumeli, če si bomo vse ljudstvo zamislili kot enega samega delavca ali kmetovalca, ki proizvaja vse sam, kar potrebuje; kolikor več proizvede, toliko več bo lahko tudi potrošil, če pa bo hotel trošiti preko tega, bi moral samo prositi drugega naposleda in se zadolžiti.

Zvezna ljudska skupščina bo v kratkem razpravljala o osebni potrošnji. Ta diskusija bo gotovo dala pomembne smernice, kako naj ohranjamo in naprej povečujemo stopnjo osebne potrošnje v prihodnjih letih. Toda najvažnejši pogoj, da to dosežemo, bo ostala vedno delovna storilnost: kolikor bomo proizvedli, toliko bomo mogli tudi potrošiti.

V splošni potrošnji je mogoče doseči prihranke

Pod splošno potrošnjo razumemo pri nas v praksi potrošnjo, ki je ne opravlja prebivalstvo, ali gospodarske organizacije, temveč državni organi in posebne organizacije, ki jih upravlja družba, kakršna je socialno zavarovanje. Seveda služi v skrajni posledici tudi ta potrošnja prebivalstvu, to je družbi, za organizacijo upravljanja, obrambe, zdravstvene in prosvetne službe in druge javne službe. V ožjem smislu spadajo sem proračuni, o katerih objavljamo tu nekaj podatkov.

Dohodki proračunov so se gibal v prvem polletju 1955, 1956 in letos takole (v milijardah):

	1955	1956	1957
Dohodki zveznega proračuna	73	51	82
Dohodki drugih proračunov	54	35	43

Vzeli smo tudi l. 1955, ker je težko primerjati z lanskim letom, ko so bili zaradi zakasnitve planov dohodki v prvem polletju nenormalno nizki.

Kakor je razvidno, dohodki lokalnih in republiških proračunov niso še dosegli višine iz l. 1955. Z izdatki pa je položaj nasproten:

	1955	1956	1957
Izdatki zveznega proračuna	71	76	75
Izdatki repub. in lokal. proračuna	55	58	67

Izdatki zveznega proračuna so za sedaj manjši kakor lani (res pa je, da se zmanjšanje nanaša samo na izdatke narodne obrambe), a izdatki republiških in lokalnih proračunov so višji za 9 milijard ali za nekaj več kakor 15%.

O vzrokih tako velikega porasta izdatkov posebno v lokalnih proračunih še ni širših in bolj točnih podatkov, vendar je na to najbolj vplivalo razen povišanja plač tudi povečanje števila uslužbencev v ljudskih odborih. Delno je to povečanje upravičeno, ker so se pristojnosti in posli občinskih ljudskih odborov povečali, a za večji obseg poslov je potrebnih tudi več uslužbencev. Vprašanje pa je, če je moralo doseči to povečanje tak obseg. Včasih povečujejo število uslužbencev v obliki mehanično, po ne vedno realni shemi, brez najresnejšega raziskovanja, katera uslužbenska mesta so dejansko nujna in kje je mogoče kaj prihraniti.

So tudi primeri, da zaposlijo namesto nekega določenega števila strokovnih in sposobnih ljudi večje število uslužbencev brez ustreznih kvalifikacij, ki ne povzročijo samo večjih izdatkov, temveč tudi zmedejo in otežkočijo delo, včasih pa so zmožni, da ga za nekaj časa celo zavrejo.

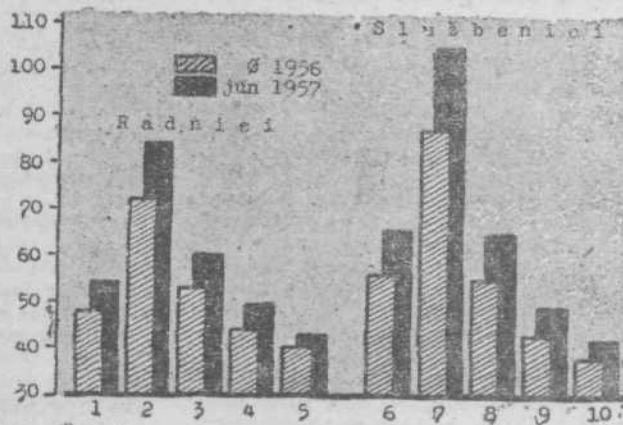
So primeri, da imajo manj razvite, ekonomsko slabše ter po površini in prebivalstvu manjše občine večje število uslužbencev. Pri nadaljnjem razvoju dela občinskih ljudskih odborov, ki bodo vsekakor prevzeli nase še nove obveznosti, bo treba upoštevati tudi ta dejstva, ki kažejo, da ni nikakor nujno, da bi se število uslužbencev povečevalo v sorazmerju z obsegom poslov.

Eno izmed najpomembnejših mest v splošni potrošnji zavzema tudi socialno zavarovanje. To pa je vprašanje zase, o njem bo vsekakor govorila posebej tudi v ljudski skupščini. Potrebno je vendarle pripomniti, da se z izboljšavami v sistemu in organizaciji socialnega zavarovanja lahko prav tako dosežejo znatni prihranki brez škode za uspešnost in koristnost te službe.

Vse, kar se ukrepa za bolj umerjeno gibanje investicij in splošne potrošnje in za bolj premišljeno uporabljanje deviznih sredstev, bo prispevalo k zmanjšanju primanjkljaja v plačilni bilanci in k ugodnejšemu razvoju osebne potrošnje.

NOMINALNE IN REALNE PLAČE

POVPREČNA URNA MEZDA V FLRJ (v dinarjih)

1. Povprečna urna mezda delavcev vseh kategorij, 2. urna mezda visokokvalificiranega delavca, 3. kvalificiranega, 4. priučenega, 5. nekvalificiranega.

6. povprečna urna mezda uslužbencev vseh kategorij, 7. uslužbencev z višjo izobrazbo, 8. s srednjo izobrazbo, 9. z nižjo izobrazbo, 10. pomožnih uslužbencev.

V prvih šestih mesecih letošnjega leta so plače delavcev in uslužbencev v gospodarstvu stalno naraščale. To je rezultat sprememb tarifnih pravilnikov in nove kategorizacije delavcev in uslužbencev na delovnih mestih, ki so bile opravljene na temelju zveznega družbenega plana za l. 1957. Po drugi strani je imela ugodna bilanca vsega našega gospodarstva v prvem polletju (tako na področju proizvodnje kakor tudi na področju prometa) nujno svoj vpliv tudi na raven plač v gospodarskih organizacijah tako, da so se delavske plače ob koncu tega polletja povečale v povprečju za 12 odstotkov v primerjavi z letnim povprečjem v l. 1956, plače uslužbencev pa za 17 odstotkov.

Cene večine proizvodov — predvsem predmetov široke potrošnje — v prvem polletju niso zaznamovale nihanj in tako kaže indeks stroškov že običajni tok brez občutnejših sprememb.

Indeksi mesečnih življenjskih stroškov, nominalnih in realnih plač so se gibal takole (povprečje 1956 smo vzeli kot 100):

Meseč. življenj. stroški Nominalna plača Realna plača

Delavci

Meseč.	1956	1957
januar	105	102
februar	103	105
marec	103	107
april	100	110
maj	105	112

Uslužbenici

Meseč.	1956	1957
januar	105	110
februar	103	110
marec	102	108
april	100	112
maj	105	112
junij	102	117

Ker je nominalna plača delavcev in uslužbencev v tem razdobju hitreje rasla, kakor so rasli življenjski stroški in se gibale cene, se je realna delavska plača povečala za 10 odstotkov, uslužbenska pa za — 15 odstotkov. To z drugimi besedami pomeni, da je mogel največji del delavcev oziroma uslužbencev kupiti s svojo plačo — tudi kljub podražitvi nekaterih predmetov — za 10 oziroma 15 odstotkov več proizvodov kakor lani.